

Warszawa, dnia 18 lutego 2015 r.

Poz. 228

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾**

z dnia 6 lutego 2015 r.

**w sprawie wprowadzenia „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella*
w stadach indyków rzeźnych” na 2015 r.**

Na podstawie art. 57 ust. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2014 r. poz. 1539) zarządza się, co następuje:

§ 1. Wprowadza się „Krajowy program zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach indyków rzeźnych”, który jest określony w załączniku do rozporządzenia.

§ 2. Program, o którym mowa w § 1, będzie realizowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w 2015 r.

§ 3. Program, o którym mowa w § 1, stosuje się do finansowania kosztów działań wymienionych w ust. 8 załącznika do rozporządzenia podjętych od dnia 1 stycznia 2015 r.

§ 4. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi: *M. Sawicki*

---

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 września 2014 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1261).

KRAJOWY PROGRAM ZWALCZANIA NIEKTÓRYCH SEROTYPÓW *SALMONELLA*
W STADACH INDYKÓW RZEŻNYCH NA 2015 R.

1. Zasady ogólne

1.1. Cel „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach indyków rzeźnych”

Zgodnie z art. 5 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność (Dz. Urz. UE L 325 z 12.12.2003, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 41, str. 328, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 2160/2003”, państwa członkowskie Unii Europejskiej ustanawiają krajowe programy zwalczania w odniesieniu do każdej choroby odzwierzęcej i odzwierzęcego czynnika chorobotwórczego wymienionych w załączniku I do tego rozporządzenia. Celem programu jest osiągnięcie celu unijnego, który w odniesieniu do stad indyków rzeźnych został określony w rozporządzeniu Komisji (UE) nr 1190/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie unijnego celu ograniczenia występowania *Salmonella* Enteritidis i *Salmonella* Typhimurium w stadach indyków zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz. Urz. UE L 340 z 13.12.2012, str. 29), zwanym dalej „rozporządzeniem nr 1190/2012” i dotyczy stad indyków rzeźnych z wynikiem dodatnim badań laboratoryjnych w odniesieniu do następujących serotypów *Salmonella*:

- 1) *Salmonella* Enteritidis;
- 2) *Salmonella* Typhimurium, w tym jednofazowej *Salmonella* Typhimurium o wzorze antygenowym 1,4,[5],12:i:-
– zwanych dalej „serotypami *Salmonella* objętymi programem”.

Zgodnie z przepisami załącznika II część E ust. 1 do rozporządzenia nr 2160/2003 świeże mięso drobiowe pozyskane z drobiu wymienionego w załączniku I do tego rozporządzenia (kury, indyki) nie może być wprowadzone do obrotu w celu spożycia przez ludzi, jeżeli nie zostanie spełnione kryterium bezpieczeństwa żywności określone w ust. 1.28 rozdziale 1 załącznika I do rozporządzenia Komisji (WE) nr 2073/2005 z dnia 15 listopada 2005 r. w sprawie kryteriów

mikrobiologicznych dotyczących środków spożywczych (Dz. Urz. UE L 338 z 22.12.2005, str. 1, z późn. zm.).

Zgodnie z art. 1 ust. 3 rozporządzenia nr 2160/2003, „Krajowy program zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach indyków rzeźnych” na 2015 r., zwany dalej „programem”, nie ma zastosowania przy produkcji mięsa pochodzącego z indyków rzeźnych przeznaczonego do sprzedaży bezpośredniej lub na własny użytek.

Zgodnie z art. 4 ust. 5 rozporządzenia nr 2160/2003, cel wspólnotowy określony w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 584/2008 z dnia 20 czerwca 2008 r. wykonującym rozporządzenie (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wspólnotowego celu ograniczenia częstości występowania *Salmonelli enteritidis* i *Salmonelli typhimurium* u indyków (Dz. Urz. UE L 162 z 21.06.2008, str. 3) został ustanowiony na okres trzech lat, do końca 2012 r. Począwszy od 2013 r. program jest kontynuowany w państwach członkowskich dla osiągnięcia celu unijnego.

Od 2010 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest realizowany „Krajowy program zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach indyków rzeźnych”. W 2010 r. serotypy *Salmonella* objęte programem stwierdzono w 24 stadach indyków rzeźnych spośród 3 434 zbadanych stad. Odsetek zakażeń w stadach indyków rzeźnych w 2010 r. wyniósł 0,7%. W drugim roku realizacji krajowego programu stwierdzono serotypy pałeczek *Salmonella* objętych tym programem w 21 stadach indyków rzeźnych z 4 648 stad zbadanych. Odsetek stad zakażonych w 2011 r. wyniósł 0,45%. W 2012 r. serotypy *Salmonella* objęte programem stwierdzono w 15 stadach indyków rzeźnych spośród 5 230 zbadanych stad. Odsetek zakażeń w stadach indyków rzeźnych w 2012 r. wyniósł 0,29%. W 2013 r. serotypy *Salmonella* objęte programem stwierdzono w 13 stadach indyków rzeźnych spośród 4 852 zbadanych stad. Odsetek zakażeń w stadach indyków rzeźnych wyniósł 0,27%.

W 2014 r. program był prowadzony zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 2013 r. w sprawie wprowadzenia „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach indyków rzeźnych” na 2014 r. (Dz. U. z 2014 r. poz. 103).

Cel unijny zostanie osiągnięty w odniesieniu do stad indyków rzeźnych, gdy docelowo roczny odsetek stad z dodatnim wynikiem badań laboratoryjnych w odniesieniu do serotypów *Salmonella* objętych programem zostanie zredukowany do 1% lub poniżej tej wartości.

Zgodnie z ust. 4.1. załącznika do rozporządzenia nr 1190/2012, na potrzeby sprawozdawczości mającej na celu weryfikację celu unijnego, przyjmuje się następującą definicję stada zakażonego – jest to stado indyków rzeźnych, w którym w wyniku pobrania próbek w ramach programu wykryto w jednej lub więcej próbek *Salmonella Enteritidis* lub *Salmonella Typhimurium* (inne, niż szczepy

szczepionkowe, ale z uwzględnieniem jednofazowych szczepów o wzorze antygenowym 1,4,[5],12:i:-) lub został wykryty efekt hamujący wzrost bakterii.

W celu uzyskania współfinansowania unijnego program został opracowany zgodnie z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 652/2014 z dnia 15 maja 2014 r. ustanawiającym przepisy w zakresie zarządzania wydatkami odnoszącymi się do łańcucha żywnościowego, zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt oraz dotyczącymi zdrowia roślin i materiału przeznaczonego do reprodukcji roślin, zmieniającym dyrektywy Rady 98/56/WE, 2000/29/WE i 2008/90/WE, rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 178/2002, (WE) nr 882/2004 i (WE) nr 396/2005, dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE i rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 oraz uchylające decyzje Rady 66/399/EWG, 76/894/EWG i 2009/470/WE (Dz. Urz. UE L 189 z 27.06.2014, str. 1).

Częstotliwość i sposób pobierania próbek w stadach indyków rzeźnych odbywają się zgodnie z ust. 1 i 2 załącznika do rozporządzenia nr 1190/2012, co jest zgodne z minimalnymi wymaganiami określonymi w części B załącznika II do rozporządzenia (WE) nr 2160/2003.

Wykrycie serotypów *Salmonella* objętych programem lub stwierdzenie efektu hamującego wzrost bakterii w próbkach pobranych z inicjatywy producenta żywca indyczego, powinno być bezzwłocznie zgłaszane właściwemu miejscowo powiatowemu lekarzowi weterynarii przez laboratorium przeprowadzające badanie laboratoryjne próbek.

Zgodnie z art. 1 ust. 3 rozporządzenia nr 2160/2003, program nie ma zastosowania przy produkcji mięsa pochodzącego z indyków rzeźnych przeznaczonego do sprzedaży bezpośredniej lub na własny użytek.

1.2. Występowanie serotypów *Salmonella* na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

W latach 2006 i 2007 przeprowadzono badania podstawowe nad występowaniem pałeczek *Salmonella* w stadach indyków rzeźnych i hodowlanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z decyzją Komisji 2006/662/WE z dnia 29 września 2006 r. w sprawie wkładu finansowego Wspólnoty na rzecz badania podstawowego dotyczącego występowania bakterii salmonelli u indyków prowadzonego w państwach członkowskich (Dz. Urz. UE L 272 z 03.10.2006, str. 22). Odsetek stad zakażonych indyków rzeźnych wyniósł 24%, natomiast w stadach indyków hodowlanych pałeczek *Salmonella* nie wykryto.

Głównym, pierwotnym rezerwuarem odzwierzęcych pałeczek *Salmonella* w Rzeczypospolitej Polskiej jest drób. Do zakażeń, zgodnie z danymi z raportu Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności na temat tendencji i źródeł chorób odzwierzęcych, odzwierzęcych czynników

chorobotwórczych oraz ognisk przenoszonych przez żywność z 2012 r., dochodzi najczęściej przez spożywanie skażonych produktów pochodzenia zwierzęcego, m.in. jaj i produktów jajecznych oraz mięsa i przetworów mięsnych, w tym drobiowych.

Informacje o zachorowaniach na choroby zakaźne, zakażeniach i zatruciach w Rzeczypospolitej Polskiej są zbierane przez Zakład Epidemiologii Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny, a następnie publikowane na stronie internetowej tego Instytutu w postaci dwutygodniowych meldunków o zachorowaniach na choroby zakaźne, zakażeniach i zatruciach. Dane dotyczące liczby zatruc pokarmowych wywołanych przez pałeczki *Salmonella* w latach 2005–2013 zestawiono w tabeli 1.

Tabela 1. Dane dotyczące liczby zatruc pokarmowych wywołanych przez pałeczki *Salmonella* w latach 2005–2013

Rok	Liczba zarejestrowanych zatruc pokarmowych wywołanych przez pałeczki <i>Salmonella</i>
2013	7 407
2012	8 267
2011	8 652
2010	9 549
2009	8 855
2008	9 478
2007	11 568
2006	13 210
2005	15 815

(Źródło: Zakład Epidemiologii Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny)

Od 2010 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest realizowany „Krajowy program zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach indyków rzeźnych”. Wyniki realizacji ww. programu przedstawia tabela 2.

Tabela 2. Wyniki realizacji krajowego programu zwalczania *Salmonella* w stadach indyków rzeźnych w latach 2011–2013

Rok	Liczba stad zbadanych w ramach programu	Liczba stad zakażonych serotypem <i>Salmonella</i> objętym programem	% stad zakażonych serotypem <i>Salmonella</i> objętym programem
2011	4 648	21	0,45
2012	5 230	15	0,29
2013	4 852	13	0,27

1.3. Struktura i organizacja organów Inspekcji Weterynaryjnej

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej właściwą władzą wykonawczą w zakresie realizacji programów, o których mowa w art. 5 ust. 1 rozporządzenia nr 2160/2003, są organy Inspekcji Weterynaryjnej: Główny Lekarz Weterynarii, wojewódzcy lekarze weterynarii oraz powiatowi lekarze weterynarii.

Obecnie funkcjonuje 16 wojewódzkich inspektoratów weterynarii oraz 305 powiatowych inspektoratów weterynarii.

Struktura oraz kompetencje organów Inspekcji Weterynaryjnej zostały określone w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2010 r. Nr 112, poz. 744, z późn. zm.).

W ramach programu badania laboratoryjne będą wykonywane przez laboratoria, o których mowa w art. 25 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej.

Krajowe laboratorium referencyjne w zakresie badań laboratoryjnych przeprowadzanych w ramach programu określa rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2012 r. w sprawie krajowych laboratoriów referencyjnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 256 i 1692).

1.4. Laboratoria, w których przeprowadza się badania laboratoryjne próbek pobranych w ramach programu

Badania laboratoryjne próbek pobieranych w ramach programu przeprowadza się w laboratoriach wyznaczonych przez Głównego Lekarza Weterynarii, zgodnie z art. 25 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej.

W przypadkach uzasadnionych ekonomicznie lub organizacyjnie próbki pobrane w ramach programu przez powiatowego lekarza weterynarii mogą być przesłane do laboratorium wyznaczonego przez Głównego Lekarza Weterynarii znajdującego się w innym województwie. W takim przypadku,

powiatowy lekarz weterynarii powiadamia wojewódzkiego lekarza weterynarii o zamiarze przesłania tych próbek do innego województwa. Wojewódzki lekarz weterynarii, powiadamia wojewódzkiego lekarza weterynarii właściwego ze względu na położenie laboratorium o zamiarze przesłania próbek.

Próbki pobrane z inicjatywy producenta żywca indyjskiego, tj. przez producenta żywca indyjskiego lub osobę przez niego wyznaczoną, mogą również być badane w laboratoriach innych niż wyżej wymienione, które zostały zatwierdzone przez Głównego Lekarza Weterynarii w trybie art. 25a ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej w kierunku metody badawczej opisanej w zmianie do Polskiej Normy PN-EN ISO 6579:2003/A1:2007.

Wykaz laboratoriów zatwierdzonych przez Głównego Lekarza Weterynarii jest umieszczony na stronie internetowej administrowanej przez Główny Inspektorat Weterynarii, zgodnie z art. 25 ust. 8 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej.

Krajowym laboratorium referencyjnym właściwym dla badań prowadzonych w kierunku salmonellozy (w zakresie chorób odzwierzęcych), zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2012 r. w sprawie krajowych laboratoriów referencyjnych, jest Laboratorium w Zakładzie Mikrobiologii Państwowego Instytutu Weterynaryjnego – Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach, zwane dalej „KLR-Salmonella”.

Do próbek przesyłanych do badań laboratoryjnych, pobranych w ramach kontroli urzędowych dołącza się wypełnione pismo przewodnie, którego wzór jest określony w załączniku nr 6 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 stycznia 2008 r. w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji związanej ze zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. Nr 17, poz. 107).

W piśmie przewodnim dołączonym do próbek kierowanych do badania laboratoryjnego producent żywca indyjskiego jest obowiązany umieścić informacje dotyczące:

- 1) imienia i nazwiska oraz adresu posiadacza indyków;
- 2) numeru lub oznaczenia stada oraz weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego gospodarstwa;
- 3) liczby próbek oraz rodzaju pobranego materiału;
- 4) daty i godziny pobrania próbek oraz wysłania do laboratorium;
- 5) rodzaju zastosowanej szczepionki w stadzie indyków rzeźnych oraz terminu jej podania;
- 6) stosowania środków przeciwdrobnoustrojowych;
- 7) imienia i nazwiska osoby pobierającej próbki.

Laboratoria wykonujące badania laboratoryjne w ramach programu oceniają każdorazowo efekt hamujący wzrost bakterii.

W przypadku wykrycia serotypu pałeczek *Salmonella* innego niż objęty programem określa się ten serotyp i podaje jego nazwę.

Z przeprowadzonych badań laboratoryjnych sporządza się sprawozdanie. W sprawozdaniu należy umieścić informacje o stadzie (numer lub oznaczenie stada oraz weterynaryjny numer identyfikacyjny gospodarstwa), rodzaju badanego materiału oraz o wyniku badania laboratoryjnego każdej z badanych próbek, zgodnie z jednym z następujących wzorów:

- 1) w próbce nr... nie wykryto pałeczek z rodzaju *Salmonella*;
- 2) w próbce nr... wykryto jeden lub kilka z serotypów *Salmonella* objętych programem (podać nazwę serotypu);
- 3) w próbce nr... nie wykryto serotypu *Salmonella* objętego programem, natomiast stwierdzono obecność *Salmonella*..... (podać nazwę serotypu);
- 4) w próbce nr... wykryto efekt hamujący wzrost bakterii.

W przypadku gdy:

- 1) pismo przewodnie dołączone do próbek kierowanych do badania laboratoryjnego nie zawiera co najmniej wymaganych informacji zgodnie z niniejszym ustępem,
  - 2) ilość lub rodzaj materiału do badań nie spełnia wymogów ustanowionych w załączniku do rozporządzenia nr 1190/2012,
  - 3) warunki transportu próbek do laboratorium nie spełniają wymagań ustanowionych w ust. 2.2.4 załącznika do rozporządzenia nr 1190/2012
- laboratorium informuje o tym producenta żywca indyczego przy przyjęciu próbek do badania laboratoryjnego. W przypadku gdy producent żywca indyczego zdecydował o przeprowadzeniu badania laboratoryjnego, w sprawozdaniu z przeprowadzonych badań laboratoryjnych umieszcza się informację: „Badanie laboratoryjne nie może być traktowane jako przeprowadzone zgodnie z wymaganiami programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach indyków rzeźnych”.

Laboratoria przeprowadzające badania laboratoryjne w ramach programu oraz producent żywca indyczego po uzyskaniu dodatniego wyniku badań laboratoryjnych lub stwierdzeniu efektu hamującego wzrost bakterii w próbkach pobranych z inicjatywy producenta żywca indyczego, niezwłocznie informują o tym powiatowego lekarza weterynarii.

Laboratoria wyznaczone przez Głównego Lekarza Weterynarii zgodnie z art. 25 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, po uzyskaniu dodatniego wyniku badań laboratoryjnych lub stwierdzeniu efektu hamującego wzrost bakterii w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii informują o tym powiatowego lekarza weterynarii oraz wojewódzkiego lekarza weterynarii właściwego ze względu na miejsce pobrania próbek.

Wszystkie sprawozdania z badań laboratoryjnych próbek pobranych zarówno z inicjatywy producenta żywca indyczego, jak i pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii, są przesyłane do powiatowego lekarza weterynarii.

Laboratoria wykonujące badania laboratoryjne w ramach programu, na koniec okresu sprawozdawczego, na wniosek wojewódzkiego lekarza weterynarii, przygotowują sprawozdanie dotyczące badań przeprowadzonych w ramach programu.

Laboratoria wykonujące badania laboratoryjne w ramach programu przechowują wszystkie izolaty *Salmonella* wyizolowane w ramach programu przez okres co najmniej dwóch lat. Ponadto spośród przechowywanych izolatów laboratoria przesyłają do KLR-Salmonella jeden szczep reprezentujący każdy stwierdzony serotyp *Salmonella* wraz z kartą informacyjną, a w przypadku, gdy nie została wykonana pełna identyfikacja serotypu *Salmonella* – typ serologiczny, w celu wykonania badań potwierdzających.

1.5. Metody stosowane do wykrywania serotypów *Salmonella* w stadach indyków rzeźnych

Metody stosowane do wykrywania serotypów *Salmonella* w stadach indyków rzeźnych są określone w ust. 3.2–3.4 załącznika do rozporządzenia nr 1190/2012.

Do wykrywania serotypów objętych programem jest stosowana metoda zalecana przez Wspólnotowe Laboratorium Referencyjne w Bilthoven w Holandii. Metoda ta została opisana w załączniku D do normy PN-EN ISO 6579:2003/A1:2007 Mikrobiologia żywności i pasz – Horyzontalna metoda wykrywania *Salmonella* spp. (Załącznik D: Wykrywanie *Salmonella* w kale zwierząt i próbkach środowiskowych z etapu produkcji pierwotnej), w której do selektywnego namnażania stosuje się półpłynną pożywkę MSRV.

Serotypowaniu podlega przynajmniej jeden izolat z każdej dodatkowej próbki, zgodnie ze schematem Kaufmanna–White’a–Le Minora.

1.6. Kontrole urzędowe przeprowadzane w stadach indyków rzeźnych oraz kontrole urzędowe pasz przeznaczonych dla tych stad

Zgodnie z ust. 2.1 załącznika do rozporządzenia nr 1190/2012 pobranie próbek powinno nastąpić z inicjatywy producenta żywca indyczego we wszystkich stadach indyków rzeźnych w okresie 3 tygodni przed przemieszczeniem indyków do rzeźni. Zgodnie z częścią B załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003 wyniki badań laboratoryjnych próbek muszą być znane przed przemieszczeniem indyków do rzeźni. Wyniki badania zachowują ważność przez 6 tygodni od dnia

pobrania próbek, stąd też może zaistnieć konieczność ponownego pobrania próbek z tego samego stada. Procedura pobierania i przesyłania próbek została opisana w ust. 2.2 załącznika do rozporządzenia nr 1190/2012. Pobieranie próbek przed przemieszczeniem indyków do rzeźni następuje z inicjatywy producenta żywca indyjskiego, który ponosi koszty ich pobrania, transportu oraz badań laboratoryjnych w laboratorium.

Producent żywca indyjskiego, zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2014 r. poz. 1539) jest obowiązany do poinformowania powiatowego lekarza weterynarii o każdej zmianie stanu prawnego lub faktycznego związanego z prowadzeniem działalności nadzorowanej w zakresie dotyczącym wymagań weterynaryjnych, w szczególności o wstawieniu nowego stada indyków rzeźnych. Informacja taka powinna zostać przekazana w formie pisemnej w terminie siedmiu dni od dnia zaistnienia takiego zdarzenia. Jednocześnie producent żywca indyjskiego przedkłada właściwemu miejscowo powiatowemu lekarzowi weterynarii harmonogram pobierania próbek w stadzie w celu zatwierdzenia.

Producent żywca indyjskiego jest obowiązany do prowadzenia dokumentacji związanej z pobieraniem próbek, zawierającej co najmniej informacje dotyczące:

- 1) stada (ilości sztuk indyków, ich wieku);
- 2) rodzaju próbek, daty i godziny pobrania próbek;
- 3) imienia i nazwiska osoby pobierającej próbki;
- 4) daty i godziny wysłania próbek do laboratorium;
- 5) nazwy i adresu laboratorium;
- 6) wyników badań laboratoryjnych próbek pobranych w ramach programu.

Dokumentację przechowuje się przez co najmniej 2 lata od dnia zbycia stada.

Powiatowy lekarz weterynarii nadzoruje prawidłowe pobieranie próbek z inicjatywy producenta żywca indyjskiego oraz kontroluje dokumentację prowadzoną przez tego producenta. Nadzór ten obejmuje kontrolę realizacji harmonogramu oraz sposobu pobierania próbek. Kontrola sposobu pobierania próbek jest prowadzona z częstotliwością zależną od analizy ryzyka dokonanej przez powiatowego lekarza weterynarii. Nadzór ten może odbywać się w trakcie kontroli urzędowych gospodarstw oraz w każdym przypadku gdy powiatowy lekarz weterynarii uzna, że zachodzi taka konieczność.

W przypadku stwierdzenia w próbkach pobranych z inicjatywy producenta żywca indyjskiego obecności serotypów *Salmonella* objętych programem lub efektu hamującego wzrost bakterii powiatowy lekarz weterynarii pobiera ponownie próbki w gospodarstwie w celu potwierdzenia otrzymanego wyniku badań laboratoryjnych.

Częstotliwość pobierania próbek przez powiatowego lekarza weterynarii jest określona w ust. 2.1 lit. b (ii) oraz (iii) załącznika do rozporządzenia nr 1190/2012.

Zgodnie z ust. 2.1 lit. b (iv) załącznika do rozporządzenia nr 1190/2012, pobranie próbek przez powiatowego lekarza weterynarii może zastąpić jedno pobranie próbek przeprowadzone z inicjatywy producenta żywca indyjskiego.

W przypadku stwierdzenia efektu hamującego wzrost bakterii w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii, opłaty związane z badaniem laboratoryjnym próbek ponosi producent żywca indyjskiego. Opłata zawiera koszt:

- 1) badania laboratoryjnego w wysokości określonej w poz. 7 załącznika nr 2 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie sposobu ustalania i wysokości opłat za czynności wykonywane przez Inspekcję Weterynaryjną, sposobu i miejsc pobierania tych opłat oraz sposobu przekazywania informacji w tym zakresie Komisji Europejskiej (Dz. U. z 2013 r. poz. 388);
- 2) dojazdu związanego z pobraniem próbek i transportu pobranych próbek do laboratorium, według stawek za 1 kilometr przebiegu pojazdu, ustalonych zgodnie z przepisami w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy;
- 3) użytych wyrobów stosowanych w medycynie weterynaryjnej.

Kontrole urzędowe pasz przeznaczonych dla stad indyków rzeźnych w zakresie wykrywania serotypów pałeczek *Salmonella* objętych programem przewidziane zostały w Krajowym planie kontroli urzędowej pasz, przygotowanym i wdrożonym zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 22 lipca 2006 r. o paszach (Dz. U. z 2014 r. poz. 398) oraz tytułem V rozporządzenia (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regułami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt (Dz. Urz. UE L 165 z 30.04.2004 r., str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 200).

2. Wymagania dotyczące przedsiębiorstw spożywczych i paszowych objętych programem

2.1. Struktura hodowli indyków rzeźnych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz produktów pozyskanych z tych indyków w latach 2011–2013

Według danych Inspekcji Weterynaryjnej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:

- 1) w 2011 r. łączna liczba stad indyków rzeźnych wyniosła 5 272, a łączna liczba sztuk indyków rzeźnych 33 167 010,
- 2) w 2012 r. łączna liczba stad indyków rzeźnych wyniosła 5 904, a łączna liczba sztuk indyków rzeźnych 34 938 327,
- 3) w 2013 r. łączna liczba stad indyków rzeźnych wyniosła 5 923, a łączna liczba sztuk indyków rzeźnych 35 511 237

– co zostało przedstawione w podziale na województwa w tabeli 3.

Tabela 3. Łączna liczba stad oraz łączna liczba indyków rzeźnych w podziale na województwa w latach 2011–2013

Województwo	2011		2012		2013	
	Łączna liczba stad indyków rzeźnych	Łączna liczba indyków rzeźnych	Łączna liczba stad indyków rzeźnych	Łączna liczba indyków rzeźnych	Łączna liczba stad indyków rzeźnych	Łączna liczba indyków rzeźnych
Dolnośląskie	173	1 296 000	201	1 283 624	232	1 434 793
Kujawsko-pomorskie	401	1 626 507	369	1 613 553	309	1 337 632
Lubelskie	155	1 744 826	195	2 144 942	214	2 445 616
Lubuskie	1 122	5 403 661	1 257	5 775 535	1288	5 991 465
Łódzkie	41	270 177	42	257 180	26	194 622
Małopolskie	47	248 160	46	259 484	41	212 240
Mazowieckie	320	2 949 542	391	3 043 021	417	3 173 072
Opolskie	20	78 693	27	124 286	22	123 350
Podkarpackie	33	211 390	35	225 259	37	225 958
Podlaskie	99	802 160	120	837 956	113	803 664
Pomorskie	62	396 578	65	411 970	42	330 403
Śląskie	66	271 570	82	383 026	63	305 933
Świętokrzyskie	2	35 000	3	43 000	6	42 000
Warmińsko-mazurskie	1 876	12 755 931	2 096	12 783 724	2156	12 983 219
Wielkopolskie	656	4 184 523	765	4 707 834	806	5 093 577
Zachodniopomorskie	199	892 292	210	1 043 933	151	813 693

Źródło: IW

Zgodnie ze sprawozdaniem z urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa, drobiu, dziczyzny, królików i zwierząt akwakultury za 2012 r. (RRW-6), urzędowemu badaniu poubojowemu poddanych zostało 27 979 182 indyki.

2.2. Struktura produkcji pasz

Strukturę produkcji pasz w Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiają tabele 4 i 5.

Tabela 4. Wielkość produkcji pasz przemysłowych (w tys. ton) w Polsce w latach 2011–2013

Produkt	2011	2012	2013
Pasze dla drobiu	5 256	5 310	5 565
Pasze dla świń	1 752	1 725	1 740
Pasze dla bydła	866	865	860
Pasze dla pozostałych zwierząt (m.in. dla koni, owiec, kóz, ryb, zwierząt futerkowych)	326	330	335
Ogółem	8 200	8 230	8 500

Źródło: GUS, IERiGŻ

Tabela 5. Struktura produkcji pasz przemysłowych dla drobiu, świń i bydła w latach 2011–2013

Rodzaj paszy	2011	2012	2013
Dla drobiu			
Mieszanki pełnoporcjowe	96,6	95,6	95,0
Mieszanki uzupełniające	2,1	3,1	3,7
Premiksy	1,3	1,3	1,3
Ogółem	100,0	100,0	100,0
Dla świń			
Mieszanki pełnoporcjowe	64,0	67,8	70,0
Mieszanki uzupełniające	31,6	29,0	27,0
Premiksy	4,4	3,2	3,0
Ogółem	100,0	100,0	100,0

Dla bydła			
Mieszanki pełnoporcjowe	59,7	51,9	48,0
Mieszanki uzupełniające	37,4	46,5	50,8
Premiksy	2,9	1,6	1,2
Ogółem	100,0	100,0	100,0

Źródło: GUS, IERiGŻ (w %)

2.3. Instrukcje dotyczące dobrych praktyk gospodarowania lub inne wytyczne obowiązujące w zakresie higieny w gospodarstwach

2.3.1. Zarządzanie w zakresie higieny w gospodarstwach

Producenci żywności indyczej są obowiązani do stosowania przepisów:

- 1) rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków weterynaryjnych, jakie muszą spełniać gospodarstwa w przypadku, gdy zwierzęta lub środki spożywcze pochodzenia zwierzęcego pochodzące z tych gospodarstw są wprowadzane na rynek (Dz. U. Nr 168, poz. 1643) oraz
- 2) rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.

W gospodarstwie utrzymującym indyki rzeźne powinno znajdować się co najmniej:

- 1) wydzielone miejsce do składowania:
  - a) środków dezynfekcyjnych, zabezpieczone przed dostępem osób nieupoważnionych,
  - b) obornika;
- 2) miejsce zapewniające właściwe warunki do przetrzymywania produktów leczniczych weterynaryjnych, zabezpieczone przed dostępem osób nieupoważnionych;
- 3) środki dezynfekcyjne w ilości niezbędnej do przeprowadzenia doraźnego odkażania;
- 4) odzież i obuwie przeznaczone tylko do obowiązkowego użycia w gospodarstwie;
- 5) maty dezynfekcyjne nasączone środkiem odkażającym, przed wjazdem na teren gospodarstwa oraz przed wejściami do poszczególnych kurników.

W odniesieniu do warunków utrzymania indyków rzeźnych oraz zasad zarządzania gospodarstwem powinny zostać spełnione następujące środki bioasekuracji, polegające na:

- 1) stosowaniu zasady „cały kurnik pełny/cały kurnik pusty”;
- 2) zapewnieniu odpowiednich warunków utrzymania w zakresie temperatury, wilgotności, wymiany powietrza, dostępu światła;

- 3) stosowaniu prawidłowej obsady budynku inwentarskiego;
- 4) utrzymywaniu w jednym budynku inwentarskim, w obrębie jednego stada, indyków w jednakowym wieku;
- 5) izolacji poszczególnych budynków inwentarskich przez osobną obsługę, żywienie, narzędzia;
- 6) stosowaniu pasz kruszonych w żywieniu indyków;
- 7) zabezpieczeniu paszy przed dostępem gryzoni i dzikich ptaków;
- 8) rejestrowaniu wejść osób postronnych na teren gospodarstwa;
- 9) odkażaniu kół pojazdów wjeżdżających na teren gospodarstwa;
- 10) regularnym aktualizowaniu planu zabezpieczenia gospodarstwa przed gryzoniami;
- 11) rejestrowaniu prowadzonych regularnie czynności odkażania, dezynsekcji i deratyzacji.

Pomieszczenia, w których utrzymuje się indyki, ich wyposażenie oraz sprzęt powinny być wykonane z materiałów nieszkodliwych dla zdrowia indyków oraz nadających się do oczyszczania i odkażania.

2.3.2. Środki zapobiegające zakażeniom przenoszonym przez zwierzęta, pasze, wodę pitną, pracowników gospodarstw

Budynki, w których utrzymywane są indyki rzeźne, powinny być:

- 1) zabezpieczone przed dostępem zwierząt innych niż utrzymywane w gospodarstwie;
- 2) utrzymywane w czystości;
- 3) oznakowane tablicą z napisem „Osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony”.

Odchody oraz niezjedzone resztki paszy powinny być usuwane z pomieszczeń, tak często, aby uniknąć zanieczyszczenia paszy lub wody.

Osoby zatrudnione do wykonywania czynności związanych z utrzymywaniem indyków rzeźnych powinny:

- 1) stosować odzież ochroną, oddzielną dla pracy przy każdym stadzie w budynku inwentarskim;
- 2) posiadać aktualne badania na nosicielstwo pałeczek *Salmonella*;
- 3) zostać przeszkolone w zakresie higieny osobistej oraz możliwych dróg przenoszenia zakażenia za pośrednictwem odzieży, sprzętu.

2.3.3. Higiena transportu zwierząt do gospodarstw i z gospodarstw

Zalecenia dotyczące transportu indyków rzeźnych:

- 1) indyki powinny być przewożone zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt oraz rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 z dnia 22 grudnia 2004 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas transportu i związanych z tym działań oraz zmieniające dyrektywy 64/432/WE i 93/119/WE oraz rozporządzenia WE nr 1255/97 (Dz. Urz. UE L 3 z 05.01.2005, str. 1);
- 2) transport do gospodarstwa powinien odbywać się w pojazdach oraz w kontenerach lub pojemnikach transportowych, które zostały dokładnie oczyszczone i odkażone przed załadunkiem indyków przy użyciu dopuszczonego do obrotu środka odkażającego w stężeniu umożliwiającym inaktywację pałeczek *Salmonella*;
- 3) bezpośrednio po rozładunku indyków w gospodarstwie albo w rzeźni pojazdy oraz kontenery lub pojemniki transportowe powinny zostać oczyszczone i odkażone przy użyciu dopuszczonego do obrotu środka odkażającego w stężeniu umożliwiającym inaktywację pałeczek *Salmonella*.

2.4. Nadzór weterynaryjny nad gospodarstwami

Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt ustanawia nadzór organów administracji publicznej nad prowadzeniem działalności związanej z drobiem, określa warunki zapewniające odpowiedni poziom bezpieczeństwa epizootycznego dla prowadzenia takiej działalności oraz określa katalog środków nadzoru. Katalog ten obejmuje kompetencje organów Inspekcji Weterynaryjnej do wydawania decyzji administracyjnych oraz prowadzenia działań faktycznych o charakterze materialno-technicznym.

Zgodnie z ustawą z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt do kompetencji organów Inspekcji Weterynaryjnej został przekazany nadzór nad działalnością prowadzoną m.in. w zakresie:

- 1) utrzymywania drobiu, w celu umieszczenia na rynku drobiu lub produktów pochodzących z tych zwierząt lub od tych zwierząt;
- 2) zarobkowego transportu drobiu lub transportu wykonywanego w związku z prowadzeniem innej działalności gospodarczej;
- 3) organizowania targów, wystaw, pokazów lub konkursów drobiu;
- 4) skupu drobiu i obrotu drobiem lub pośrednictwa w tym obrocie;
- 5) zbierania, transportowania, przechowywania, operowania, przetwarzania oraz wykorzystywania lub usuwania produktów ubocznych pochodzących od drobiu.

Podjęcie działalności nadzorowanej w zakresie zarobkowego transportu drobiu i skupu oraz obrotu nim lub prowadzenia stacji kwarantanny jest dozwolone po uzyskaniu decyzji powiatowego lekarza weterynarii stwierdzającej spełnianie wymagań weterynaryjnych. Powiatowy lekarz weterynarii po otrzymaniu wniosku zainteresowanego podmiotu wszczyna w tym zakresie postępowanie administracyjne.

Powiatowy lekarz weterynarii wydając decyzję stwierdzającą spełnianie wymagań weterynaryjnych nadaje weterynaryjny numer identyfikacyjny podmiotowi prowadzącemu działalność nadzorowaną lub poszczególnym obiektom budowlanym lub miejscom, w których ma być prowadzona działalność nadzorowana, lub osobom wykonującym określone czynności w ramach tej działalności.

Podmioty prowadzące działalność nadzorowaną są obowiązane także do poinformowania powiatowego lekarza weterynarii o zaprzestaniu prowadzenia określonego rodzaju działalności nadzorowanej oraz o każdej zmianie stanu prawnego lub faktycznego związanego z prowadzeniem tej działalności w zakresie dotyczącym wymagań weterynaryjnych. Informacja taka powinna zostać przekazana w formie pisemnej w terminie siedmiu dni od dnia zaistnienia zdarzenia.

Podmioty prowadzące działalność podlegającą nadzorowi organów Inspekcji Weterynaryjnej w zakresie spełniania wymagań weterynaryjnych są obowiązane zapewnić wymagania lokalizacyjne, zdrowotne, higieniczne, sanitarne, organizacyjne, techniczne lub technologiczne zabezpieczające przed zagrożeniem epizootycznym, epidemicznym lub zapewniające właściwą jakość produktów, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

W ramach nadzoru sprawowanego przez organy Inspekcji Weterynaryjnej nad działalnością związaną z utrzymywaniem drobiu pracownikom Inspekcji Weterynaryjnej, jak również osobom wyznaczonym do wykonywania określonych zadań w imieniu Inspekcji Weterynaryjnej, zgodnie z art. 19a i 19b ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, przysługuje prawo przeprowadzenia w każdym czasie kontroli w zakresie spełnienia przez podmioty nadzorowane wymagań weterynaryjnych. Podmiot przeprowadzający kontrole, oprócz prawa wstępu na teren, na którym podmioty prowadzą działalność nadzorowaną, zgodnie z art. 19 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, ma prawo do nieodpłatnego pobierania próbek do badań oraz żądania pisemnych lub ustnych informacji w zakresie objętym przedmiotem kontroli, w tym żądania okazywania i udostępniania dokumentów lub danych informatycznych. Jeżeli w wyniku kontroli zostaną stwierdzone uchybienia w spełnieniu wymagań weterynaryjnych przez podmioty prowadzące działalność nadzorowaną, organom Inspekcji Weterynaryjnej przysługują kompetencje dające możliwość doprowadzenia wadliwego stanu faktycznego do stanu wymaganego przez przepisy

prawa. Inspekcja Weterynaryjna łączy w tym zakresie realizację funkcji kontrolnych z zadaniami i kompetencjami właściwymi dla innych organów administracji publicznej, a w szczególności z uprawnieniami do wydawania decyzji administracyjnych, w tym nakazów oraz zakazów.

W przypadku stwierdzenia, że przy prowadzeniu działalności nadzorowanej zostały naruszone wymagania weterynaryjne, powiatowy lekarz weterynarii, zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, ma kompetencje do wydania jednej z następujących decyzji administracyjnych:

- 1) nakazującej usunięcie uchybień w określonym terminie;
- 2) nakazującej wstrzymanie działalności do czasu usunięcia uchybień;
- 3) zakazującej umieszczania na rynku zwierząt lub handlu zwierzętami będącymi przedmiotem działalności albo zakazującej produkcji, umieszczania na rynku lub handlu określonymi produktami, wytwarzanymi przy prowadzeniu tej działalności.

O zakresie przedmiotowym decyzji rozstrzyga powiatowy lekarz weterynarii. Nie jest to jednak uznanie swobodne. Dokonując bowiem rozstrzygnięcia, organ Inspekcji Weterynaryjnej ma na względzie wynikające z naruszenia prawa weterynaryjnego zagrożenie dla zdrowia publicznego lub zdrowia zwierząt.

2.5. Wpis gospodarstw do rejestru

Zgodnie z art. 11 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, powiatowy lekarz weterynarii:

- 1) prowadzi rejestr podmiotów prowadzących działalność podlegającą nadzorowi, o której mowa w ust. 2.4;
- 2) przekazuje za pośrednictwem wojewódzkiego lekarza weterynarii, Głównemu Lekarzowi Weterynarii dane zawarte w rejestrze, a także informacje o każdej zmianie stanu faktycznego lub prawnego ujawnionego w tym rejestrze.

Wzór rejestru został określony w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 stycznia 2012 r. w sprawie rejestru podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną.

2.6. Prowadzenie dokumentacji w gospodarstwach

Zgodnie z art. 69 ust. 3 ustawy z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne (Dz. U. z 2008 r., Nr 45, poz. 271, z późn. zm.), jeżeli tkanki i produkty pochodzące od zwierząt są przeznaczone do spożycia przez ludzi, to posiadacze tych zwierząt lub osoby odpowiedzialne za te zwierzęta są obowiązani do posiadania dokumentacji w formie ewidencji nabycia, posiadania i stosowania produktów leczniczych weterynaryjnych oraz leczenia zwierząt prowadzonej zgodnie

z przepisami ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Szczegółowy zakres i sposób prowadzenia przez lekarzy weterynarii dokumentacji lekarsko-weterynaryjnej z wykonywanych zabiegów leczniczych i profilaktycznych oraz stosowanych produktów leczniczych, jak również zakres i sposób prowadzenia ewidencji leczenia zwierząt przez posiadacza zwierząt gospodarskich, a także tryb dokonywania wpisów w tej ewidencji przez lekarzy weterynarii leczących zwierzęta został określony przepisami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 września 2011 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia dokumentacji lekarsko-weterynaryjnej i ewidencji leczenia zwierząt oraz wzorów tej dokumentacji i ewidencji.

Wymienioną dokumentację lekarz weterynarii oraz posiadacz zwierzęcia przechowują przez okres 5 lat od dnia dokonania w nich ostatniego wpisu, zgodnie z art. 69 ust. 4 ustawy z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne.

Wzór dokumentacji obrotu detalicznego produktami leczniczymi weterynaryjnymi został określony w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 października 2008 r. w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji obrotu detalicznego produktami leczniczymi weterynaryjnymi i wzoru tej dokumentacji.

2.7. Dokumenty, w które zaopatruje się indyki w handlu oraz w obrocie z państwami trzecimi

W handlu, jak również przy przywozie z państw trzecich, dokumenty są wystawiane zgodnie z:

- 1) ustawą z dnia 27 sierpnia 2003 r. o weterynaryjnej kontroli granicznej (Dz. U. z 2014 r. poz. 424);
- 2) ustawą z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt;
- 3) rozporządzeniem Komisji (WE) nr 599/2004 z dnia 30 marca 2004 r. dotyczącym przyjęcia zharmonizowanego wzoru świadectwa i sprawozdania z kontroli związanych z wewnątrzspółnotowym handlem zwierzętami i produktami pochodzenia zwierzęcego (Dz. Urz. UE L 94 z 31.03.2004, str. 44; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 43, str. 354);
- 4) rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 września 2004 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych mających zastosowania do drobiu i jaj wylęgowych;

- 5) rozporządzeniem Komisji (WE) nr 798/2008 z dnia 8 sierpnia 2008 r. ustanawiającym wykaz państw trzecich, terytoriów, stref lub grup, z których dopuszczalny jest przywóz do i tranzyt przez terytorium Wspólnoty drobiu i produktów drobiowych oraz wymogów dotyczących świadectw weterynaryjnych (Dz. Urz. UE L 226 z 23.08.2008, str. 1).

Zgodnie z art. 18 rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. Urz. UE L 31 z 01.02.2002, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 463), podmioty działające na rynku powinny zapewnić możliwość monitorowania żywności, pasz, zwierząt hodowlanych oraz wszelkich substancji przeznaczonych do dodania do żywności lub pasz. W tym celu podmioty te powinny utworzyć systemy i procedury umożliwiające przekazanie takich informacji na żądanie właściwych władz.

Zgodnie z art. 7 rozporządzenia (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającego szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 55; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 14), przesyłkom produktów pochodzenia zwierzęcego towarzyszą świadectwa lub inne dokumenty określone w przepisach prawa Unii Europejskiej.

Wywóz zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego do państwa trzeciego odbywa się zgodnie z wymaganiami uzgodnionymi z władzami tego państwa.

Dodatkowo dla każdej przesyłki zwierząt przemieszczanej na terytorium Unii Europejskiej, w tym podlegającej wywozowi do państwa trzeciego, wystawia się w systemie TRACES świadectwo zdrowia dla zwierząt w handlu wewnątrzspółnotowym.

2.8. Inne środki podejmowane w celu identyfikacji indyków

W celu zapewnienia identyfikacji indyków w trakcie transportu dla każdej przesyłki przemieszczanej na terytorium Unii Europejskiej wystawia się w systemie TRACES świadectwo zdrowia dla zwierząt w handlu wewnątrzspółnotowym zawierające szczegółowe dane dotyczące przesyłki, w szczególności miejsce pochodzenia i przeznaczenia, oraz poświadczenie zdrowia zwierząt.

W przypadku przesyłek przeznaczonych do państw trzecich dane dotyczące przesyłki są również wprowadzane do systemu TRACES. W systemie jest odnotowywana również kontrola dobrostanu na granicy.

Przy przywozie z państw trzecich dla każdej przesyłki jest wystawiany dokument Wspólnotowe Świadcstwo Weterynaryjne dla Wwozu i Przewozu (CVED) zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 282/2004 z dnia 18 lutego 2004 r. wprowadzającym dokument zgłoszenia i kontroli weterynaryjnych dotyczących zwierząt wwożonych do Wspólnoty pochodzących z krajów trzecich (Dz. Urz. UE L 49 z 19.02.2004, str. 11, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 42, str. 462), którego oryginał towarzyszy przesyłce do miejsca przeznaczenia. Dodatkowo wersja elektroniczna dokumentu CVED jest wprowadzana do systemu TRACES.

3. Środki podejmowane w związku z wykryciem serotypu *Salmonella* objętego programem w stadzie indyków rzeźnych lub w produktach pochodzących od tych indyków

3.1. Postępowanie producenta żywca indyczego i powiatowego lekarza weterynarii w przypadku wykrycia serotypu *Salmonella* objętego programem lub efektu hamującego wzrost bakterii w próbkach pobranych z inicjatywy producenta żywca indyczego w stadzie indyków rzeźnych.

3.1.1. W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań laboratoryjnych w kierunku serotypu *Salmonella* objętego programem lub wykrycia efektu hamującego wzrost bakterii, producent żywca indyczego jest obowiązany do:

- 1) niezwłocznego zawiadomienia o tym fakcie powiatowego lekarza weterynarii;
- 2) pozostawienia indyków w miejscu ich stałego przebywania i niewprowadzania tam innego drobiu;
- 3) uniemożliwienia osobom postronnym dostępu do budynków inwentarskich lub miejsc, w których znajdują się indyki podejrzane o zakażenie pałeczkami *Salmonella* objętymi programem lub ich zwłoki;
- 4) wstrzymania się od wywożenia, wynoszenia i zbywania mięsa, zwłok indyków, paszy, odchodów i ściółki pochodzących od indyków oraz innych przedmiotów znajdujących się w miejscu utrzymywania indyków;
- 5) udostępnienia organom Inspekcji Weterynaryjnej indyków do badań i zabiegów weterynaryjnych, a także udzielania pomocy w wykonywaniu tych badań i zabiegów;
- 6) udzielania powiatowemu lekarzowi weterynarii wyjaśnień i informacji, które mogą mieć znaczenie dla wykrycia choroby lub zakażenia, źródeł choroby lub źródeł zakażenia lub zapobiegania szerzeniu się choroby lub zakażenia;
- 7) udostępnienia powiatowemu lekarzowi weterynarii dokumentacji dotyczącej stada, a w szczególności dokumentacji potwierdzającej zakup piskląt, materiałów ściółkowych, paszy, sprzedaży zwierząt oraz dokumentacji związanej z ewidencją leczenia;
- 8) zwiększenia standardów zoohigienicznych.

3.1.2. W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań, o których mowa w ust. 3.1.1. powiatowy lekarz weterynarii, zgodnie z art. 42 ust. 6 oraz art. 44 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt:

- 1) przeprowadza dochodzenie epizootyczne, zgodnie z art. 42 ust. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt;
- 2) pobiera próbki do badań laboratoryjnych we wszystkich stadach indyków w gospodarstwie, które będą przemieszczone do rzeźni w ciągu 3 tygodni, w sposób który jest określony w ust. 2.2 załącznika do rozporządzenia nr 1190/2012;
- 3) w celu ustalenia źródła zakażenia stada pałeczkami *Salmonella*, przeprowadza badania laboratoryjne:
  - a) paszy,
  - b) wody z ujęć własnych gospodarstwa;
- 4) nakazuje w drodze decyzji administracyjnej:
  - a) odosobnienie indyków znajdujących się w gospodarstwie w poszczególnych budynkach inwentarskich lub w innych obiektach, w których indyki są utrzymywane,
  - b) zastosowanie produktów biobójczych przed wejściami do budynków inwentarskich i wyjściami z tych budynków, jak również przed wjazdami na teren i wyjazdami z terenu gospodarstwa;
- 5) zakazuje w drodze decyzji administracyjnej:
  - a) stosowania produktów biobójczych, produktów leczniczych weterynaryjnych i środków utrudniających izolację pałeczek *Salmonella* w stadzie przed pobraniem próbek przez powiatowego lekarza weterynarii,
  - b) przemieszczania indyków z gospodarstwa i do gospodarstwa oraz ze stada i do stada w obrębie gospodarstwa, chyba że indyki przed zakończeniem tuczu, na wniosek producenta żywca indyczego, zostaną przemieszczone do rzeźni; w przypadku przemieszczania indyków do rzeźni, w świadectwie zdrowia należy zaznaczyć fakt ich pochodzenia ze stada, w którym uzyskano dodatni wynik badań laboratoryjnych w kierunku serotypów *Salmonella* objętych programem próbek pobranych z inicjatywy producenta żywca indyczego lub wykryto w tych próbkach efekt hamujący wzrost bakterii; postępowanie w czasie uboju, badania poubojowego oraz oceny mięsa należy przeprowadzić zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 854/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającym szczególne przepisy dotyczące organizacji urzędowych kontroli w odniesieniu do produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004,

str. 206, z późn. zm., Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 75), zwanym dalej „rozporządzeniem nr 854/2004”,

- c) wywożenia z gospodarstwa mięsa, zwłok indyków, paszy, odchodów i materiałów ściółowych pochodzących od indyków oraz innych przedmiotów znajdujących się w miejscu utrzymywania indyków, bez jego zgody.

Powiatowy lekarz weterynarii po przeprowadzeniu analizy ryzyka w gospodarstwie, uwzględniającej zalecenia wskazane w ust. 2.3 programu, może odstąpić od zakazu przemieszczania indyków do gospodarstwa, określonego w pkt 5 lit. b powyższego ustępu. Środki, o których mowa w pkt 5 są stosowane do czasu potwierdzenia lub wykluczenia przez powiatowego lekarza weterynarii wystąpienia w stadzie indyków rzeźnych zakażenia pałeczkami *Salmonella* objętymi programem.

3.1.3. W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań laboratoryjnych próbek pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii w stadzie indyków rzeźnych w kierunku serotypów *Salmonella* objętych programem (innych niż szczepy szczepionkowe) lub w przypadku wykrycia w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii efektu hamującego wzrost bakterii, powiatowy lekarz weterynarii, zgodnie z art. 44 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, w drodze decyzji administracyjnej:

1) nakazuje:

- a) unieszkodliwienie zwłok wszystkich padłych indyków zgodnie z przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 z dnia 21 października 2009 r. określającego przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi, i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 (rozporządzenie o produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego) (Dz. Urz. UE L 300 z 14.11.2009, str. 1), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1069/2009”, oraz środkami wykonawczymi przyjętymi zgodnie z art. 40 tego rozporządzenia,
- b) zniszczenie pasz lub ich zagospodarowanie, przy zastosowaniu środków kontroli gwarantujących pełną inaktywację pałeczek *Salmonella*, w przypadku uzyskania dodatniego wyniku badania laboratoryjnego próbek paszy w kierunku pałeczek *Salmonella*,
- c) zniszczenie lub zagospodarowanie materiałów ściółowych, odchodów i innych przedmiotów, które mogły ulec skażeniu, w sposób, który wyklucza zanieczyszczenie pałeczkami *Salmonella*, zgodnie z przepisami rozporządzenia nr 1069/2009 oraz środkami wykonawczymi przyjętymi zgodnie z art. 40 tego rozporządzenia,

- d) dokładne oczyszczenie i odkażenie budynków inwentarskich, w których były utrzymywane indyki ze stada zakażonego, otoczenia tych budynków, pojazdów używanych do transportu indyków oraz pozostałych przedmiotów, które mogły ulec skażeniu, po wykonaniu czynności, o których mowa w literze a–c,
- e) podjęcie przez producenta żywca indyczego działań, mających na celu poprawę warunków zoohigienicznych oraz bezpieczeństwa epizootycznego w gospodarstwie, określonych w ust. 2.3;

- 2) zakazuje przemieszczania indyków ze stada zakażonego z gospodarstwa i do stada zakażonego w gospodarstwie oraz ze stada do stada w obrębie gospodarstwa, chyba że indyki przed zakończeniem tuczu, na wniosek producenta żywca indyczego, zostaną przemieszczone bezpośrednio do rzeźni w celu poddania ich ubojowi.

3.2. W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań laboratoryjnych próbek pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii koszty:

- 1) oczyszczenia i odkażenia budynków, w których był przetrzymywany drób ze stada indyków rzeźnych zakażonego serotypem *Salmonella* objętym programem, ich otoczenia, środków transportu oraz pozostałych przedmiotów, które mogły ulec skażeniu,
- 2) podjęcia działań, mających na celu poprawę warunków zoohigienicznych oraz bezpieczeństwa epizootycznego w gospodarstwie

– są ponoszone przez producenta żywca indyczego.

3.3. W przypadku wykrycia w pobranych próbkach w ramach rutynowego pobierania próbek przez powiatowego lekarza weterynarii serotypu *Salmonella* objętego programem lub efektu hamującego wzrost bakterii w stadzie indyków rzeźnych, zgodnie z ust. 2.2 załącznika do rozporządzenia 1190/2012, powiatowy lekarz weterynarii:

- 1) nakazuje w drodze decyzji administracyjnej podjęcie działań określonych w ust. 3.1.3;
- 2) podejmuje działania opisane w ust. 3.1.2 pkt 1, 2 oraz 3.

3.4. Przy przemieszczaniu indyków rzeźnych z zakażonego stada do rzeźni stosuje się świadectwo zdrowia, którego wzór jest określony w załączniku do programu.

W związku z tym, że rozporządzenie Komisji (WE) nr 2073/2005 z dnia 15 listopada 2005 r. w sprawie kryteriów mikrobiologicznych dotyczących środków spożywczych (Dz. Urz. L 338 z 22.12.2005, str. 1, z późn. zm.) wskazuje pałeczki *Salmonella* spp. jako kryterium bezpieczeństwa żywności w mięsie mielonym i surowych wyrobach z mięsa drobiowego, w drobiowym mięsie odkostnionym mechanicznie oraz w produktach z mięsa drobiowego hodowca jest obowiązany do

wpisywania w łańcuchu żywnościowym dla drobiu wyników dodatnich wszystkich stwierdzonych serotypów *Salmonella*, w tym nieobjętych programem.

Przy przemieszczaniu do rzeźni drobiu, który nie był badany zgodnie z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu nr 1190/2012 oraz w programie, w przypadku przeprowadzenia badania przedubojowego na terenie gospodarstwa pochodzenia w pkt 4 świadectwa zdrowia należy zaznaczyć fakt pochodzenia drobiu ze stada o nieznanym statusie zdrowotnym pod względem *Salmonella*.

W przypadku gdy w badaniu laboratoryjnym próbek pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii w stadzie indyków rzeźnych stwierdzono pałeczki *Salmonella*:

- 1) badanie przedubojowe indyków z tego stada przeprowadza się zgodnie z sekcją I rozdział II część A ust. 1, część B ust. 1–3 oraz z sekcją IV rozdział V część A pkt 4 załącznika I do rozporządzenia nr 854/2004;
- 2) ubój indyków z tego stada przeprowadza się w sposób określony w sekcji II rozdział III pkt 7 załącznika I do rozporządzenia nr 854/2004;
- 3) ocenę mięsa przeprowadza się i z mięsem pozyskanym od indyków z takiego stada postępuje się w sposób określony w sekcji II rozdział V załącznika I do rozporządzenia nr 854/2004;
- 4) wymagania, jakie powinno spełniać świeże mięso pozyskane od indyków z takiego stada, są określone w części E pkt 1 i 3 załącznika II do rozporządzenia (WE) nr 2160/2003.

3.5. Powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza pobranie próbek w celu stwierdzenia skuteczności wykonanego oczyszczenia i odkażania przed ponownym umieszczeniem indyków w budynku inwentarskim. Próbki do badań stanowią:

- 1) 4 wymazy powierzchniowe z podłoża, w szczególności z miejsc popękanych, zagłębień lub połączeń konstrukcyjnych – w laboratorium łączone w jedną próbkę zbiorczą oraz
- 2) 4 wymazy powierzchniowe z kątów narożnych badanego pomieszczenia pobrane od poziomu podłogi do wysokości jednego metra – w laboratorium łączone w jedną próbkę zbiorczą, oraz
- 3) 3 wymazy powierzchniowe z urządzenia służącego do karmienia – każdy wymaz pobrany z 5 metrów taśmy lub rynienki paszowej lub z 6 wybranych losowo karmideł – w laboratorium łączone w jedną próbkę zbiorczą, oraz
- 4) 2 wymazy powierzchniowe z systemu wentylacyjnego (każdy wymaz może być pobrany z 3 wlotów lub wylotów tego systemu) – w laboratorium łączone w jedną próbkę zbiorczą.

W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań laboratoryjnych, koszty pobrania kolejnych próbek skuteczności wykonanego oczyszczenia i odkażania, dojazdu do gospodarstwa oraz do laboratorium, jak również badań laboratoryjnych próbek w laboratorium są ponoszone przez producenta żywca indyjskiego. Ponowne umieszczenie indyków w budynku inwentarskim może odbyć się tylko po uzyskaniu ujemnych wyników badań laboratoryjnych próbek pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii.

3.6 Powiatowy lekarz weterynarii powiadamia niezwłocznie właściwego ze względu na miejsce prowadzenia działalności państwowego powiatowego inspektora sanitarnego o uzyskaniu dodatniego wyniku badań laboratoryjnych próbek pobranych w stadzie indyków rzeźnych, w kierunku serotypu *Salmonella* objętego programem, zgodnie z art. 51 ust. 5 pkt 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt. W odniesieniu do osób pracujących w gospodarstwie zaleca się przeprowadzenie badania na nosicielstwo pałeczek *Salmonella*.

3.7. Powiatowy lekarz weterynarii, w przypadku gospodarstw, w których znajdują się dwa lub większa liczba stad indyków rzeźnych, może zastosować środki, o których mowa w ust. 3.1.3 również w stosunku do tych stad indyków w gospodarstwie, które nie są przetrzymywane w budynkach inwentarskich:

- 1) gwarantujących całkowite odizolowanie od pomieszczeń, w których znajdują się indyki zakażone serotypami *Salmonella* objętymi programem;
- 2) w których czynności związane z utrzymywaniem indyków, w tym ich karmienie odbywa się w sposób uniemożliwiający szerzenie się pałeczek *Salmonella*.

3.8. Zasady stosowania środków zwalczających drobnoustroje, przeprowadzania szczepień oraz przyznawania odstępstw od obowiązku szczepień są określone w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 1177/2006 z dnia 1 sierpnia 2006 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów dotyczących stosowania szczególnych metod kontroli w ramach krajowych programów na rzecz zwalczania salmonelli u drobiu (Dz. Urz. UE L 212 z 02.08.2006, str. 3). Zakaz stosowania środków zwalczających drobnoustroje odnosi się do serotypów *Salmonella* objętych programem, z wyjątkiem przypadków, o których mowa w art. 2 ust. 2 tego rozporządzenia.

4. Środki przewidziane programem

4.1. Podsumowanie środków przewidzianych programem

Okres trwania programu: 2015 r.

– Kontrola

- Badania laboratoryjne
- Obróbka produktów pochodzenia zwierzęcego
- Usuwanie produktów
- Monitorowanie lub nadzór

4.2. Władza centralna odpowiedzialna za nadzór i koordynację realizacji programu

Zgodnie z art. 57 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, Główny Lekarz Weterynarii jest odpowiedzialny za opracowanie programu, a następnie nadzoruje jego realizację oraz informuje Komisję Europejską o postępach w realizacji programu. Na poziomie województwa nadzór nad realizacją programu sprawuje wojewódzki lekarz weterynarii. Bezpośredni nadzór nad realizacją programu na poziomie powiatu sprawuje powiatowy lekarz weterynarii, który jest również odpowiedzialny za wykonanie wszelkich czynności urzędowych w ramach programu.

4.3. Środki wdrożone w ramach programu

4.3.1. Środki i prawodawstwo stanowiące podstawę do rejestracji gospodarstw

Zgodnie z art. 11 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, powiatowy lekarz weterynarii prowadzi rejestr podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną.

Sposób prowadzenia rejestru przez powiatowego lekarza weterynarii określa załącznik do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 stycznia 2012 r. w sprawie rejestru podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną.

Podmioty prowadzące działalność podlegającą nadzorowi organów Inspekcji Weterynaryjnej są obowiązane do spełnienia wymagań weterynaryjnych z zakresu lokalizacji prowadzonej działalności, jak również przyjętych rozwiązań technicznych, technologicznych, organizacyjnych i sanitarnych. Wymagania te w sposób szczegółowy są określone w rozporządzeniach wydanych przez ministra właściwego do spraw rolnictwa.

4.3.2. Środki i stosowne prawodawstwo w zakresie powiadomienia o chorobie

Środki stosowane w zakresie powiadamiania o chorobie wynikają z art. 42 ust. 1–9 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Zgodnie z przepisem art. 51 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, organy Inspekcji Weterynaryjnej prowadzą system zbierania,

przechowywania, analizowania, przetwarzania danych i przekazywania danych o chorobach zakaźnych zwierząt, w tym o chorobach objętych programem zwalczania.

Powiatowy lekarz weterynarii po powzięciu podejrzenia lub stwierdzeniu wystąpienia serotypu *Salmonella* objętego programem w stadzie indyków rzeźnych przekazuje o tym informację sąsiednim powiatowym lekarzom weterynarii oraz wojewódzkiemu lekarzowi weterynarii. Wojewódzki lekarz weterynarii przekazuje tę informację Głównemu Lekarzowi Weterynarii. Ponadto powiatowy lekarz weterynarii powiadamia właściwego miejscowo państwowego powiatowego inspektora sanitarnego o wystąpieniu serotypu *Salmonella* objętego programem zwalczania w stadzie indyków rzeźnych.

4.3.3. Sposób przeprowadzania kontroli i środki podejmowane w przypadku uzyskania dodatniego wyniku badania laboratoryjnego

W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań laboratoryjnych próbek pobranych z inicjatywy producenta żywca indyczego, w zakresie wykrycia serotypu *Salmonella* objętego programem w stadzie indyków rzeźnych, stosuje się przepisy art. 42 ust. 1–5 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt. Powiatowy lekarz weterynarii, zgodnie z art. 44 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, podejmuje czynności weterynaryjne w celu wykrycia lub wykluczenia choroby, w tym wydaje decyzję administracyjną, w której nakazuje odosobnienie indyków znajdujących się w gospodarstwie w poszczególnych budynkach inwentarskich lub w innych obiektach oraz zakazuje przemieszczania indyków z gospodarstwa i do gospodarstwa, chyba że indyki, na wniosek producenta żywca indyczego, zostaną przemieszczone do rzeźni.

4.3.4. Prawodawstwo w zakresie kontroli

- 1) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2160/2003;
- 2) art. 57 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt;
- 3) rozporządzenie Komisji (WE) nr 1177/2006 z dnia 1 sierpnia 2006 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów dotyczących stosowania szczególnych metod kontroli w ramach krajowych programów zwalczania salmonelli u drobiu;
- 4) rozporządzenie nr 1190/2012.

4.3.5. Odszkodowania dla właścicieli indyków poddanych ubojowi lub zabiciu:

Odszkodowanie i zwrot faktycznie poniesionych wydatków związanych z wykonywaniem nakazów zawartych w decyzji powiatowego lekarza weterynarii w związku ze zwalczaniem choroby zakaźnej zwierząt przyznawane jest zgodnie z art. 49 i 57c ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

4.3.6. Prawodawstwo i informacje w zakresie bezpieczeństwa biologicznego w gospodarstwach

1) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej;

2) dodatkowe informacje, dotyczące kwestii bezpieczeństwa biologicznego są udostępnione na stronie Głównego Inspektoratu Weterynarii w zakładce „Zdrowie i ochrona zwierząt”.

5. Ogólny opis kosztów i korzyści

Główną korzyścią z realizacji programu dla producentów żywca indyczego oraz podmiotów zajmujących się obrotem drobiem oraz mięsem drobiowym będzie możliwość prowadzenia swobodnego handlu oraz wywozu drobiu. Zgodnie z załącznikiem II rozdziału E rozporządzenia nr 2160/2003, od dnia 1 grudnia 2011 r. świeże mięso drobiowe pozyskane z drobiu wymienionego w załączniku I do rozporządzenia (kury, indyki) nie może być wprowadzone do obrotu w celu spożycia przez ludzi, jeśli nie zostanie spełnione kryterium bezpieczeństwa żywności określone w ust. 1.28 rozdziale 1 załącznika I do rozporządzenia Komisji (WE) nr 2073/2005 z dnia 15 listopada 2005 r. w sprawie kryteriów mikrobiologicznych dotyczących środków spożywczych.

Osiągnięcie celu, czyli ograniczenie liczby zakażonych stad indyków rzeźnych, zwiększy konkurencyjność polskiego drobiu i mięsa drobiowego na rynku wspólnotowym, jak również na rynkach państw trzecich.

Ponadto należy podkreślić, że salmoneloza jest najczęściej notowaną chorobą odzwierzęcą. Stąd też realizacja programu ograniczy liczbę zakażeń u ludzi, a w związku z tym zredukuje koszty leczenia tych chorób.

Szacowane koszty programu wynoszą **41 259,71** zł. Koszty do ubiegania się o współfinansowanie przez Unię Europejską programu wynoszą **9 264,03** euro.

Są to szacunkowe koszty, które zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w projekcie ustawy budżetowej na rok 2015 w ramach limitu wydatków właściwej części budżetowej.

6. Sytuacja epizootyczna

Rok: 2013

Region	Rodzaj stada ^{b)}	Łączna liczba stad ^{c)}	Łączna liczba indyków rzeźnych	Łączna liczba stad objętych programem	Łączna liczba indyków rzeźnych objętych programem	Liczba zbada-nych stad ^{d)}	Serotyp ^{a)}	Liczba stad ^{e)} z dodatnim wynikiem ^{a)} badań	Liczba stad zlikwidowanych ^{a)}	Łączna liczba indyków rzeźnych poddanych ubojowi lub zabiciu ^{a)}	Szt. (jaja zniszczone)	Liczba zniszczonych jaj ^{a)}	Szt. (jaja skierowane do przetworzenia)	Liczba jaj skierowanych do przetworzenia ^{a)}
Rzeczpospolita Polska	Indyki rzeźne	5923	35 511 237	4090	24 133 805	4852	<i>S. Enteritidis</i> , <i>S. Typhimurium</i>	13	7	39 149	szt.	0	szt.	0

Rok: 2012

Region	Rodzaj stada ^{b)}	Łączna liczba stad ^{c)}	Łączna liczba indyków rzeźnych	Łączna liczba stad objętych programem	Łączna liczba indyków rzeźnych objętych programem	Liczba zbada-nych stad ^{d)}	Serotyp ^{a)}	Liczba stad ^{e)} z dodatnim wynikiem ^{a)} badań	Liczba stad zlikwidowanych ^{a)}	Łączna liczba indyków rzeźnych poddanych ubojowi lub zabiciu ^{a)}	Szt. (jaja zniszczone)	Liczba zniszczonych jaj ^{a)}	Szt. (jaja skierowane do przetworzenia)	Liczba jaj skierowanych do przetworzenia ^{a)}
Rzeczpospolita Polska	Indyki rzeźne	5 904	34 938 327	5 235	30 142 544	5 230	<i>S. Enteritidis</i> , <i>S. Typhimurium</i>	15	3	9 550	szt.	0	szt.	0

Rok: 2011

Region	Rodzaj stada ^{a)}	Łączna liczba stad ^{c)}	Łączna liczba indyków rzeźnych	Łączna liczba stad objętych programem	Łączna liczba indyków rzeźnych objętych programem	Liczba zbada-nych stad ^{d)}	Serotyp ^{a)}	Liczba stad ^{e)} z dodatnim wynikiem ^{a)} badań	Liczba stad zlikwidowanych ^{a)}	Łączna liczba indyków rzeźnych poddanych ubojowi lub zabiciu ^{a)}	Szt. (jaja zniszczone)	Liczba zniszczonych jaj ^{a)}	Szt. (jaja skierowanych do przetworzenia)	Liczba jaj skierowanych do przetworzenia ^{a)}
Rzecz- pospolita Polska	Indyki rzeźne	5 272	33 167 010	4 682	28 718 031	4 648	S. Enteritidis, S. Typhimurium	21	10	31 534	szt.	0	szt.	0

Rok: 2010

Region	Rodzaj stada ^{a)}	Łączna liczba stad ^{c)}	Łączna liczba indyków rzeźnych	Łączna liczba stad objętych programem	Łączna liczba indyków rzeźnych objętych programem	Liczba zbada-nych stad ^{d)}	Serotyp ^{a)}	Liczba stad ^{e)} z dodatnim wynikiem ^{a)} badań	Liczba stad zlikwidowanych ^{a)}	Łączna liczba indyków rzeźnych poddanych ubojowi lub zabiciu ^{a)}	Szt. (jaja zniszczone)	Liczba zniszczonych jaj ^{a)}	Szt. (jaja skierowanych do przetworzenia)	Liczba jaj skierowanych do przetworzenia ^{a)}
Rzecz- pospolita Polska	Indyki rzeźne	4 263	29 509 716	3 486	24 059 149	3 432	S. Enteritidis, S. Typhimurium	24	7	37 760	szt.	0	szt.	0

a) dla *Salmonella* odzwierzęcej należy wskazać serotypy objęte programem kontroli: *Salmonella* Enteritidis, *Salmonella* Typhimurium

b) stada indyków rzeźnych

c) łączna liczba stad istniejących w regionie, włączając stada kwalifikujące się i niekwalifikujące się do programu

d) liczba stad objętych programem; w tej kolumnie nie należy stada liczyć dwa razy, nawet jeżeli przebadano je więcej niż raz

e) jeżeli stado zbadano więcej niż raz, próba pozytywna jest brana pod uwagę tylko raz

6.1. Dane dotyczące badań w ramach nadzoru i badań laboratoryjnych

Rok: 2013

Region	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z wynikiem dodatnim
Rzeczpospolita Polska	badanie mikrobiologiczne	wykrycie stada zakażonego	295	13 (w tym 7 próbek z wynikiem dodatnim pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii)
Rzeczpospolita Polska	badanie serologiczne	określenie serotypu	31	13 (w tym 7 próbek z wynikiem dodatnim pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii)

Rok: 2012

Region	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z wynikiem dodatnim
Rzeczpospolita Polska	badanie mikrobiologiczne	wykrycie stada zakażonego	422	15 (w tym 4 próbki z wynikiem dodatnim pobrane przez powiatowego lekarza weterynarii)
Rzeczpospolita Polska	badanie serologiczne	określenie serotypu	50	15 (w tym 4 próbki z wynikiem dodatnim pobrane przez powiatowego lekarza weterynarii)

Rok: 2011

Region	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z wynikiem dodatnim
Rzeczpospolita Polska	badanie mikrobiologiczne	wykrycie stada zakażonego	361	10
Rzeczpospolita Polska	badanie serologiczne	określenie serotypu	56	10

Rok: 2010

Region	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z wynikiem dodatnim
Rzeczpospolita Polska	badanie mikrobiologiczne	wykrycie stada zakażonego	320	7
Rzeczpospolita Polska	badanie serologiczne	określenie serotypu	60	7

6.2. Dane dotyczące zakażenia

Rok: 2013

Region	Liczba zakażonych stad	Liczba zakażonych indyków*
Rzeczpospolita Polska	13	39 149

Rok: 2012

Region	Liczba zakażonych stad	Liczba zakażonych indyków*
Rzeczpospolita Polska	15	9 550

Rok: 2011

Region	Liczba zakażonych stad	Liczba zakażonych indyków*
Rzeczpospolita Polska	10	31 534

Rok: 2010

Region	Liczba zakażonych stad	Liczba zakażonych indyków*
Rzeczpospolita Polska	7	37 760

Rok: 2009

Region	Liczba zakażonych stad	Liczba zakażonych indyków
Rzeczpospolita Polska	0	0

Rok: 2008

Region	Liczba zakażonych stad	Liczba zakażonych indyków
Rzeczpospolita Polska	0	0

*liczba indyków rzeźnych ubitych/zabitych w ramach programu

7. Założenia związane z badaniami

7.1. Założenia w zakresie badań diagnostycznych

Region ^{a)}	Rodzaj badania ^{b)}	Populacja docelowa ^{c)}	Rodzaj próbki ^{d)}	Cel ^{e)}	Liczba planowanych badań
Rzeczpospolita Polska	Badanie bakteriologiczne	indyki rzeźne	kał/ okładziny na buty/ kurzu	wykrzycie stadu zakażonego	295
	Badanie serologiczne	indyki rzeźne	Izolaty <i>Salmonella</i> z kału/ okładzin na buty/ kurzu	określenie serotypu	31
	Badanie w kierunku skuteczności przeprowadzonego odkażania	Indyki rzeźne	Wymazy czystościowe	Potwierdzenie skuteczności przeprowadzonego odkażania	52

a) region określony w zatwierdzonym programie zwalczania chorób państwa członkowskiego

b) opis badania

c) wyszczególnienie gatunków i kategorii zwierząt objętych programem, w razie potrzeby

d) opis próbki (np. odchody)

e) opis celu (np. nadzór, monitorowanie, kontrola szczepień)

7.2. Założenia w zakresie badania stad

Rok: 2015

Region	Rodzaj stada	Łączna liczba stad ^{a)}	Łączna liczba objętych programem	Spodziewana liczba stad do zbadania ^{b)}	Liczba stad, w których zostaną pobrane próbki urzędowe ^{d)}	Liczba próbek	Serotyp ^{c)}	Spodziewana liczba stad z dodatnim wynikiem	Spodziewana liczba stad do likwidacji	Łączna spodziewana liczba indyków rzeźnych do ubicia lub zabicia	Spodziewana liczba jaj do zniszczenia (szt.)	Spodziewana liczba jaj skierowana do przetworzenia (szt.)
Rzeczpospolita Polska	Indyki rzeźne	5923	5330	5330	308	494	S. Enteritidis, S. Typhimurium	13	13	89925	0	0

a) łączna liczba stad, w tym stada kwalifikujące się i niekwalifikujące się do programu

b) liczba stad objętych programem, w tej kolumnie nie należy stada liczyć dwa razy, nawet jeżeli przebadano je więcej niż raz

c) serotypy objęte programem kontroli: *Salmonella* Enteritidis, *Salmonella* Typhimurium

d) liczona każda wizyta, w ramach której pobrano próbki urzędowe

8. Szczegółowa analiza kosztów programu na 2015 r. ¹⁾

Przeznaczenie kosztów	Wyszczególnienie	Szacunkowa liczba jednostek	Szacunkowy jednostkowy koszt w złotych	Szacunkowy jednostkowy koszt w euro	Suma ogółem (w złotych)	Suma ogółem (w euro)	Finansowanie unijne
1. Badania laboratoryjne							
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie bakteriologiczne w ramach pobierania próbek przez powiatowego lekarza weterynarii	295	72,40	18,19	21 358,00	5 366,05	tak
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie w kierunku stwierdzenia skuteczności przeprowadzonego odkażania	52	66,55	16,72	3 460,60	869,44	tak
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie w kierunku określenia serotypu odpowiednich izolatów	31	152,75	38,38	4 735,25	1 189,78	tak
2. Szczepienia							
Szczepienia	Program nie przewiduje						
3. Koszty zniszczenia lub unieszkodliwienia							
Koszty zniszczenia lub unieszkodliwienia	Program nie przewiduje						
4. Czyszczenie i odkażanie							
Czyszczenie i odkażanie	Odkazanie jest rutynową czynnością wykonywaną zawsze przed zasiedleniem obiektu, stąd jego koszty ponoszone są przez hodowcę						

5. Wynagrodzenia (osoby zatrudnione do realizacji programu)							
Wynagrodzenia	Koszt wyceny paszy (godz.)	4	31,96	8,03	127,84	32,12 nie	
6. Towary konsumpcyjne i specjalny sprzęt							
Towary konsumpcyjne i specjalny sprzęt	Nie dotyczy						
7. Inne koszty							
Inne koszty	Badanie laboratoryjne inne niż wymienione w pkt 1 (np. badania paszy i wody)	39	25,96	6,52	1 012,44	254,28 nie	
	Odszkodowanie za pasze (tony)	2	1 170,00	293,97	2 340,00	587,94 nie	
	Unieszkodliwienie odpadów laboratoryjnych (kg)	363	2,50	0,63	907,50	228,69 nie	
8. Koszt pobrania próbek							
Koszt pobrania próbek	Koszt pobrania próbek	308	23,76	5,97	7 318,08	1 838,76 tak	
OGÓLEM							
OGÓLEM (koszty kwalifikowane)					41 259,71	10 367,06	
					36 871,93	9 264,03	

¹⁾ Analiza obejmuje szacunki kosztów ponoszonych w ramach programu. Wszystkie wartości są podane bez VAT. Koszt programu obliczono wg kursu euro 3,98 zł zgodnie z wytycznymi Ministra Finansów z dnia 2 października 2014 r. dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw. Są to szacunkowe koszty, które zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w projekcie ustawy budżetowej na rok 2015 w ramach limitu wydatków właściwej części budżetowej.

Załącznik do „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach indyków rzeźnych” na 2015 r.

WZÓR

ŚWIADECTWO ZDROWIA
dla drobiu przewożonego z gospodarstwa do rzeźni

Właściwy organ: .....

1. Identyfikacja drobiu

Gatunek: .....

Liczba sztuk drobiu: .....

2. Pochodzenie drobiu

Adres gospodarstwa pochodzenia: .....

Weterynaryjny numer identyfikacyjny lub numer gospodarstwa: .....

.....

Oznaczenie stada: .....

3. Przeznaczenie drobiu

Drób będzie przewożony do następującej rzeźni: .....

następującym środkiem transportu: .....

4. Inne istotne informacje

.....

5. Ja, niżej podpisany zaświadczam, że:

– w stadzie wykryto serotyp *Salmonella* objęty programem zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* (podać nazwę serotypu) .....

– przedmiotowy drób został przeze mnie zbadany w dniu dzisiejszym i nie stwierdziłem objawów klinicznych choroby zakaźnej oraz drób jest zdolny do transportu.

Sporządzono w ..... w dniu .....

(miejsce)

(data)

.....

(pieczętka i podpis urzędowego lekarza weterynarii)